

HANDHAVINGSCOLLEGE

TUSSENARREST

van 2 april 2026 met nummer

in de zaak met rolnummer

Verzoekende partij

met woonplaatskeuze te),

Verwerende partij

het VLAAMSE GEWEST, vertegenwoordigd door de Vlaamse regering, ten verzoeken van de Vlaamse minister van Omgeving en Landbouw

vertegenwoordigd door advocaat , met woonplaatskeuze te

I. Voorwerp van het beroep

Verzoekende partij vordert met een aangetekende brief van 3 januari 2025 de vernietiging van de beslissing van de gewestelijke entiteit van 4 december 2024 met nummer waarmee haar een alternatieve bestuurlijke geldboete wordt opgelegd van 1.700 euro wegens schending van artikel 3.2.2 van het gecodificeerd decreet van 15 juni 2018 betreffende het integraal waterbeleid (hierna: Waterwetboek) en van artikel 6.2.2.1.2, §3 van het besluit van de Vlaamse regering van 1 juni 1995 houdende algemene en sectorale bepalingen inzake milieuhygiëne (hierna: VLAREM II). Er wordt haar met name verweten dat het afvalwater van haar woning niet gescheiden wordt afgevoerd naar de gescheiden openbare riolering.

II. Rechtspleging

Verwerende partij legt het administratief dossier neer en dient een antwoordnota in.

De vordering tot vernietiging wordt behandeld op de openbare zitting van 13 november 2025, waarop verzoekende partij in persoon verschijnt en advocaat *loco* advocaat het woord voert voor verwerende partij. De zaak wordt hierop in dezelfde staat in voortzetting gesteld naar de zitting van 22 januari 2026, zodat partijen het College aan de hand van stukken in kennis kunnen stellen van de actuele toestand. Verzoekende partij bezorgt het College op 19 januari 2026 een keuringsattest van 16 januari 2026.

De vordering tot vernietiging wordt opnieuw behandeld op de openbare zitting van 22 januari 2026, waarop verzoekende partij in persoon verschijnt en advocaat *loco* advocaat het woord voert voor verwerende partij. De zaak wordt hierop nogmaals in dezelfde staat in voortzetting gesteld naar de zitting van 12 maart 2026, zodat verwerende partij het College tegen deze datum kan meedelen of uit het door verzoekende partij voorgelegde keuringsattest al dan niet blijkt dat het milieumisdrijf ondertussen is geremedieerd. Verwerende partij meldt het College op 10 maart 2026 dat ‘de verbalisant inmiddels kon vaststellen dat de situatie die aanleiding heeft gegeven tot het opleggen van de bestuurlijke geldboete werd geremedieerd’, maar dat ‘daarbij wel dient te worden benadrukt dat het uiteraard belangrijk is dat het afvoersysteem behouden blijft en dat (verzoekende partij) zijn septische put periodiek laat reinigen door een erkend bedrijf’.

De vordering tot vernietiging wordt behandeld op de openbare zitting van 12 maart 2026, waarop partijen schriftelijk verschijnen.

III. Feiten

1.

Op 15 februari 2022 stelt een toezichthouder van de handhavingscel van het intergemeentelijk samenwerkingsverband (hierna: verbalisant), in opdracht van , naar aanleiding van een inspectie van de rioleringsaansluiting van de woning van verzoekende partij, in het aanvankelijk proces-verbaal van 11 maart 2022 onder meer vast dat het afvalwater van de woning van verzoekende partij nog altijd niet gescheiden wordt afgevoerd naar de gescheiden openbare riolering in de straat, die sinds december 2018 operationeel is, hoewel verzoekende partij meermaals is aangemaand om de noodzakelijke afkoppelingswerken uit te voeren. Naar aanleiding hiervan wordt er door de gewestelijke entiteit lastens verzoekende partij een bestuurlijke boeteprocedure opgestart, waarbij er haar finaal met een beslissing van 28 februari 2023 met nummer een alternatieve bestuurlijke geldboete wordt opgelegd van 850 euro wegens schending van artikel 3.2.2 Waterwetboek en

artikel 6.2.2.1.2, §3 VLAREM II. Het jurisdictioneel beroep van verzoekende partij tegen deze boetebeslissing wordt door het College verworpen met het arrest van 7 december 2023 met nummer (in de zaak met rolnummer .

2.

Op 15 januari 2024 stelt een toezichthouder van de handhavingscel van het intergemeentelijk samenwerkingsverband (hierna: verbalisant), in opdracht van , naar aanleiding van een inspectie van de rioleringsaansluiting van de woning van verzoekende partij te , het volgende vast:

“ ...

1. Reden van de inspectie

Het plaatsbezoek werd uitgevoerd in het kader van de opvolging van het dossier. Het oorspronkelijk plaatsbezoek werd uitgevoerd naar aanleiding van een melding van de rioolbeheerder (, in het kader van het subsidiedossier van de uitgevoerde rioleringswerken in desbetreffend deel van de gemeente, over het uitblijven van een bewijs van correcte aansluiting op desbetreffend adres (cfr. 6.2.2.1.2).

...

4. Voorgeschiedenis

Dit werd reeds opgenomen in het proces-verbaal van 11 maart 2022: ...

Op dinsdag 15 februari 2022 kon het volgende worden vastgesteld:

- Het door vermelde probleem in het afwateringssysteem lijkt nog steeds aanwezig:
 - o In het DWA-putje wordt er beton aangetroffen. Door met een staaf erin te prikken bleek dit steenhard te zijn en niet los te komen.
 - o De wanden van het DWA-putje hebben een witte kleur wat mogelijk kan wijzen op een eerdere lozing van een betonachtige substantie.
 - o Er is nog een kleine opening zichtbaar in het DWA-putje, maar er lijkt hier geen lozing te gebeuren (niets vochtig).
 - o In het RWA-putje wordt er grond (nat) en bladeren aangetroffen. Er is nauwelijks tot geen doorstroming mogelijk van water. De oorsprong van dit water is echter niet duidelijk, aangezien de RWA-afvoeren volgens het ingetekende plan en waarnemingen op het terrein rechtstreeks naar de straat gaan en niet naar het RWA-putje.
- In de nabijheid van de locatie van de septische put kan er een gele pomp worden waargenomen ... iets verder ... ligt er een tuinslang. Deze tuinslang loopt van de achterzijde van de woning ... onder/tussen de beplanting door tot ca. 30 meter in de achtertuin. ... Hier mondt de slang uit. De bodem ter hoogte van het uitmondingspunt van de slang heeft een andere kleur en er is hier plaatselijk geen begroeiing wat lijkt te wijzen op een lozing van de inhoud van de septische put, zoals gemeld in de klacht via

- Er is geen conformiteitsattest afgeleverd voor dit adres. Er heeft nog nooit een keuring van het rioleringsstelsel plaatsgevonden na rioleringswerken in .

Deze vaststellingen werden opgenomen in het proces-verbaal

Bij het proces-verbaal werd er een aanmaning toegevoegd zodat de overtreder zich alsnog in regel kon stellen. ... Er werd gevraagd om de afkoppelingswerken binnen de 3 maand na ontvangst van de aanmaning uit te voeren.

Nieuwe elementen niet eerder opgenomen in een proces-verbaal:

Op 29 september 2022 meldde ... (externe deskundige van) dat de woning zwaar werd beschadigd. De eigenaar zou aan hem hebben aangegeven dat de rioleringswerken samen met de herstelling van de voorgevel zouden worden uitgevoerd. Er werd gemeld dat de werken binnen de 3 maanden zouden worden uitgevoerd, maar hij had er wel niets meer van vernomen.

Op 16 januari 2023 werd er een nieuwe klacht ontvangen over de lozing van afvalwater in de tuin.

Op 2 maart 2023 meldde het Departement Omgeving dat aan de overtreder een bestuurlijke geldboete werd opgelegd ...

Op 9 maart 2023 ... werd er nogmaals ter plaatse gegaan door de verbalisant. ... Er werd een brief achtergelaten om contact op te nemen met ons. Hierop kwam er nooit een antwoord.

Op 2 mei 2023 meldde het Departement Omgeving dat de overtreder beroep aantekende tegen de boetebeslissing. ... Naar aanleiding van de afronding van deze procedure werd er besloten om het dossier verder te zetten.

...

6. Vaststellingen

... De vaststellingen werden gedaan op maandag 15 januari 2024 omstreeks 11u20. Op het moment van toekomen was er niemand aanwezig. In bijlage vindt u een luchtfoto met situering van de activiteiten en foto's van de gedane vaststellingen. Het volgende kan worden vastgesteld:

- De linker voorzijde van de woning werd hersteld. Er is een nieuw raam geplaatst.
- Er zijn geen zichtbare werken gebeurd aan de inrit van de woning.
- Het RWA-putje is niet meer besmeurd met grond of bladeren. Er is hier enkel zuiver water in aanwezig.
- Het DWA-putje is nog steeds gevuld met een vreemde substantie. Er is geen lozing van huishoudelijk afvalwater zichtbaar.

...

- In de tuin is er geen pomp meer zichtbaar. De slang is wel nog steeds zichtbaar tussen de begroeiing.

De in bijlage bij dit PV opgenomen foto's illustreren op duidelijke wijze het probleem. Er kon worden vastgesteld dat de aangemaande maatregelen niet werden uitgevoerd.

8. Evaluatie van de impact van de overtreding op mens en leefmilieu

Er is nog geen correcte aansluiting van de private aansluiting op de vernieuwde (gescheiden) riolering. Er werd reeds een proces-verbaal opgesteld en twee aanmaningen om tot een conforme situatie te komen. Echter werd tot op heden nog steeds geen conforme situatie bekomen. ...
..."

Deze vaststellingen worden opgenomen in het aanvankelijk proces-verbaal met notitienummer van 13 februari 2024, dat op dezelfde dag wordt afgesloten (hierna: PV) en op 14 februari 2024 wordt verstuurd aan de procureur des Konings en aan verzoekende partij met een aangetekende brief met ontvangstbewijs.

3.

Op 8 april 2024 ontvangt de gewestelijke entiteit de melding van de procureur des Konings van 26 maart 2024 dat het milieumisdrijf niet strafrechtelijk zal worden behandeld.

4.

Op 22 mei 2024 brengt de gewestelijke entiteit verzoekende partij op de hoogte van haar voornemen om een alternatieve bestuurlijke geldboete op te leggen. Ze wijst haar daarbij op de mogelijkheid van een bestuurlijke transactie mits betaling van 1.600 euro (artikel 16.4.36, §3 van het decreet van 5 april 1995 houdende de algemene bepalingen inzake milieubeleid - hierna: DABM). Ze nodigt haar ook uit om bij gebreke van tijdige en volledige betaling van de voorgestelde geldsom een schriftelijk verweer mee te delen, eventueel vergezeld van een vraag tot hoorzitting, en biedt haar de mogelijkheid om inzage te vragen in het administratief dossier.

Verzoekende partij gaat niet over tot betaling, bezorgt geen schriftelijk verweer en vraagt ook niet om te worden gehoord.

5.

Op 4 december 2024 legt de gewestelijke entiteit een geldboete op, waarvan verzoekende partij met een aangetekende brief van 16 december 2024 in kennis wordt gesteld. Dat is de bestreden beslissing.

6.

Op 16 januari 2026 wordt naar aanleiding van een keuring van de rioleringsaansluiting van de woning van verzoekende partij van dezelfde datum een keuringsattest afgeleverd door een gecertificeerde keuringsinstantie, waaruit blijkt dat het regen- en afvalwater van deze woning gescheiden wordt afgevoerd. Verwerende partij bevestigt op 10 maart 2026 aan het College dat 'de verbalisant inmiddels kon vaststellen dat de situatie die aanleiding heeft gegeven tot het opleggen van de bestuurlijke geldboete werd geremedieerd'.

IV. Ontvankelijkheid van het beroep

Standpunt van de partijen

Verwerende partij 'merkt op' dat verzoekende partij in haar verzoekschrift 'diverse kritieken' uit, die al dan niet zijn gericht tegen de bestreden beslissing, zonder expliciet te verwijzen naar een geschonden rechtsregel of -beginsel. Ze betwist daarmee feitelijk de ontvankelijkheid van het beroep.

Beoordeling door het College

1.

Verzoekende partij dient in haar verzoekschrift verplicht minstens één ontvankelijk middel aan te voeren, bij gebreke waarvan de vordering onontvankelijk is, terwijl de niet-naleving van deze vereiste naderhand niet kan worden geregulariseerd (artikel 17 van het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges (hierna: DBRC-decreet) in samenlezing met artikel 15, 4° van het besluit van de Vlaamse regering van 16 mei 2014 houdende de rechtspleging voor sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges (hierna: Procedurebesluit)). Een middel bestaat uit een voldoende en duidelijke omschrijving van de overtreden rechtsregel of het geschonden rechtsbeginsel en van de wijze waarop deze rechtsregel of dit rechtsbeginsel volgens verzoekende partij wordt geschonden. De vereiste dat het verzoekschrift een uiteenzetting dient te bevatten van de feiten en de middelen impliceert niet dat verzoekende partij expliciet de rechtsregels of rechtsbeginselen moet vermelden die volgens haar door de bestreden beslissing worden geschonden. Het is enkel noodzakelijk dat de uiteenzetting in het verzoekschrift het voor het College in het kader van zijn legaliteitstoetsing, en voor verwerende partij in het kader van haar verdediging, mogelijk maakt duidelijk te begrijpen wat de bestreden beslissing wordt verweten.

Het College vernietigt de bestreden beslissing wanneer deze onregelmatig is omwille van de schending van een rechtsregel of algemeen rechtsbeginsel (artikel 35 DBRC-decreet).

2.

Verwerende partij stelt tevergeefs dat het verzoek tot vernietiging onontvankelijk is omdat het verzoekschrift geen uiteenzetting bevat van de middelen, zodat haar exceptie wordt verworpen. Op basis van de argumentatie in het verzoekschrift kan redelijkerwijze worden vastgesteld dat verzoekende partij vooral de hoogte van de boete betwist en in het bijzonder de beoordeling van de omstandigheden waarin het milieumisdrijf is gepleegd of beëindigd. Uit de antwoordnota van verwerende partij blijkt dat ze daarover inhoudelijk standpunt heeft ingenomen, waaruit blijkt dat ze wel degelijk begrijpt waarom verzoekende partij meent dat de bestreden beslissing onregelmatig is en om die reden moet worden vernietigd.

3.

In zoverre verzoekende partij in haar verzoekschrift kritiek uit op de vaststellingen van de verbalisant met betrekking tot de lozing van betonresten via het DWA-afvoerputje en het oliespoor op de oprit, heeft ze daarbij geen belang. Deze milieumisdrijven worden in de bestreden beslissing niet weerhouden, zodat er verzoekende partij hiervoor geen boete wordt opgelegd, waardoor haar kritiek hierover niet kan leiden tot de vernietiging van de bestreden beslissing. Dezelfde vaststelling geldt voor de verwijten aan het adres van haar buur, die geen voorwerp vormen van de bestreden beslissing en die bovendien op zich geen afbreuk doen aan het bestaan van het milieumisdrijf.

V. Onderzoek van het ambtshalve middel – heropening van de debatten

1.

Een tweede strafvervolging en bestraffing van eenzelfde persoon wegens identieke of substantieel dezelfde feiten, die na een eerste vervolging hebben geleid tot een onherroepelijke beslissing van veroordeling of vrijspraak, is verboden overeenkomstig artikel 4.1 van het Zevende Aanvullend Protocol bij het EVRM, artikel 14.7 BUPO en het algemeen (strafrechtelijk) rechtsbeginsel 'non bis in idem', dat dezelfde draagwijdte heeft als deze bepalingen en daardoor binnen de Belgische rechtsorde wordt gewaarborgd. Er is sprake van een strafvervolging wanneer de vervolging beantwoordt aan een strafrechtelijke kwalificatie volgens het interne recht, de inbreuk volgens haar aard geldt voor alle burgers of de sanctie op de inbreuk volgens haar aard en haar ernst een repressief of preventief oogmerk heeft. Identieke of substantieel dezelfde feiten zijn een geheel van concrete feitelijke omstandigheden die onlosmakelijk met elkaar zijn verbonden door samenhang in tijd, ruimte en voorwerp, waarbij niet de inbreuken of de kwalificatie van de feiten, maar de feiten zelf identiek of substantieel dezelfde moeten zijn.

2.

Een bestuurlijke geldboete heeft tot doel om gedragingen in strijd met een voorschrift dat wordt gehandhaafd met toepassing van titel XVI DABM en waarop overeenkomstig deze titel een straf is gesteld te voorkomen en te bestraffen. Het is een sanctie met een overwegend repressief karakter, zodat het opleggen van dergelijke boete door het punitief karakter hiervan volgens de kwalificatiecriteria van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens een strafvervolging betreft in de zin van artikel 6 EVRM. Bij het opleggen hiervan moet dan ook worden voldaan aan de procedurele en materiële waarborgen voor strafvervolging en bestraffing, zoals onder meer vervat in de artikelen 6 en 7 EVRM en het zevende protocol bij het EVRM, in de artikelen 14 en 15 BUPO en in de fundamentele beginselen van het strafrecht, waaronder het non bis in idem-beginsel. Er kan dan ook geen bestuurlijke boeteprocedure meer worden opgestart dan wel een bestuurlijke geldboete worden opgelegd als er voor dezelfde feiten in het verleden al een andere strafvervolging is ingesteld dan wel een straf is opgelegd.

3.

Het College beoordeelt in het licht van de gegevens van de zaak welke feiten bij haar aanhangig zijn gemaakt en of die feiten identiek of substantieel dezelfde zijn als deze die het voorwerp waren van een eerdere vervolging, die is beëindigd met een onherroepelijke beslissing van vrijspraak of veroordeling.

Het moet daarbij acht slaan op de feitelijke gedragingen en de werkelijk bedoelde omstandigheden waarop de eerste vordering betrekking had. Dat dubbel onderzoek van de haar voorgelegde en de eerder berechte feiten maakt deel uit van de onaantastbare beoordeling door de feitenrechter. Het 'non bis in idem'-beginsel raakt de openbare orde en dient desnoods ambtshalve door het College te worden onderzocht.

4.

Uit de voorliggende stukken blijkt dat de gewestelijke entiteit verzoekende partij, op basis van een aanvankelijk proces-verbaal van 11 maart 2022, met een beslissing van 28 februari 2023 een alternatieve bestuurlijke geldboete heeft opgelegd van 850 euro wegens schending van artikel 3.2.2 Waterwetboek en artikel 6.2.2.1.2, §3 VLAREM II omdat het afvalwater van haar woning niet gescheiden wordt afgevoerd naar de gescheiden openbare riolering, terwijl het daartegen door verzoekende partij ingestelde juridictioneel beroep door het College is verworpen met het arrest van 7 december 2023. De gewestelijke entiteit legt verzoekende partij, op basis van een nieuw aanvankelijk proces-verbaal van 13 februari 2024, met de bestreden beslissing opnieuw een alternatieve bestuurlijke geldboete op van 1.700 euro wegens schending van artikel 3.2.2 Waterwetboek en artikel 6.2.2.1.2, §3 VLAREM II omdat het afvalwater van haar woning (nog altijd) niet gescheiden wordt afgevoerd naar de gescheiden openbare riolering.

De vraag stelt zich of de bestreden boetebeslissing de uitkomst is van een tweede strafvervolgung van hetzelfde strafbare feit als dat waarvoor verzoekende partij zich reeds eerder moest verantwoorden en waarvoor haar al een bestuurlijke geldboete is opgelegd. Vermits deze vraag niet het voorwerp heeft uitgemaakt van een tegensprekelijk debat, is het in het licht van het ambtshalve onderzoek naar de toepassing van het 'non bis in idem'-beginsel aangewezen om de debatten daarover ambtshalve te heropenen. Op die manier kunnen partijen hierover (in een aanvullende nota) standpunt innemen.

VI. Beslissing

1. Het College beveelt de heropening van de debatten.
2. De zaak wordt opnieuw opgeroepen op de openbare zitting van donderdag 25 juni 2026 om 10u30 in de zaal Suetens.
3. Partijen worden uitgenodigd om het College tegen uiterlijk 15 mei 2026 een aanvullende nota te bezorgen over de ambtshalve gestelde vraag onder titel V.4 van huidig arrest.
4. De uitspraak over de kosten wordt uitgesteld tot de beslissing over het verzoek tot vernietiging.

Dit arrest is uitgesproken op 2 april 2026 door de eerste kamer.

De griffier,

De voorzitter van de eerste kamer,